

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdlila a soudkyň JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobkyně: **Ing. L. K.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**, odbor sociálních věcí, se sídlem Zborovská 11, Praha 5, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 6. 2007, č. j. 88935/2007/KUSK, sp. zn. 80937/2007/KUSK/3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. 5. 2010, č. j. 3 Cad 62/2007 - 99,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) podala dne 23. 6. 2010 kasační stížnost, jíž brojí proti rozsudku Městského soudu v Praze (dále také „městský soud“) ze dne 17. 2. 2010, kterým městský soud zamítl její žalobu na zrušení rozhodnutí Krajského úřadu Středočeského kraje ze dne 12. 6. 2007, č. j. 88935/2007/KUSK. Současně s podáním kasační stížnosti požádala také žalobkyně o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Městský soud o její žádosti rozhodnul usnesením č. j. 3 Cad 62/2007 - 99 ze dne 24. 5. 2010 tak, že se stěžovatelce zástupce pro řízení o kasační stížnosti neustanovuje. Svoje rozhodnutí odůvodňuje městský soud tím, že žalobkyni byl zaslán formulář potvrzení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech, který stěžovatelka vyplnila, avšak neuvedla, že vlastní deset pozemků, z nichž jeden v k. ú.

Kosice je o značné výměře 46 561 m², což městský soud zjistil ze spisu v jiné věci u něj vedené pod sp. zn. 2 Cad 98/2006. Dále městský soud uvádí, že tento postup ve věci sp. zn. 2 Cad 98/2006 posléze potvrdil i Nejvyšší správní soud, který ve svém rozsudku ze dne 22. 10. 2008, sp. zn. 6 Ads 97/2008, též dospěl ke zjištění, že pouze hodnota zmiňovaného pozemku v k. ú. Kosice činí 415 790 Kč. Nejvyšší správní soud ve věci sp. zn. 6 Ads 97/2008 také uzavřel, že s ohledem na toto zjištění nelze hovořit o majetku nepatrné hodnoty a stěžovatelku nelze považovat za nemajetnou. Městský soud dále dotazem na Katastrální úřad pro Královéhradecký kraj zjistil, že stěžovatelka je stále vlastníkem devíti pozemků, k nimž dne 13. 2. 2008 přikoupila další pozemek o výměře 5000 m². Městský soud proto uzavřel, že s ohledem na uvedená zjištění nelze hovořit v případě stěžovatelky o majetku nepatrné hodnoty a stěžovatelku nelze proto považovat za nemajetnou. Vlastnictví uvedeného majetku většího rozsahu žalobkyně zamlčela při vyplňování formuláře potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech. Městský soud proto dospěl k závěru, že žalobkyně nesplňuje podmínky pro ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti dle ust. § 35 odst. 8 s. ř. s., protože u ní nejsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků dle ust. 36 odst. 3 s. ř. s. Závěr, že se nemůže jednat o majetek nepatrné ceny a o nemajetnou stěžovatelku odpovídá i názoru Nejvyššího správního soudu v rozsudku sp. zn. 6 Ads 97/2008. O žádosti žalobkyně o osvobození od soudních poplatků městský soud nerozhodl, protože řízení o dávce státní sociální podpory je ze zákona od soudních poplatků osvobozeno, soud tedy neměl o čem rozhodovat.

Proti tomuto usnesení podala stěžovatelka velmi rozsáhlou kasační stížnost, ve které odkazuje na stížnostní důvody podle § 103 odst.1 písm.a), b), d), e) zákona č. 150/2002 Sb, soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Dále tyto důvody rozvádí a konkretizuje v textu stížnosti tak, že z obsahu kasační stížnosti je patrné, že stěžovatelka tvrdí stížnostní důvody podřaditelné pod ust. § 103 odst.1 písm. a) s. ř. s., tedy nezákonnost usnesení městského soudu spočívající v nesprávném právním posouzení právní otázky. Stěžovatelka se kasační stížností domáhá zrušení výše uvedeného usnesení městského soudu a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení.

V kasační stížnosti stěžovatelka zejména uvádí, že městský soud pochybil tím, že nedostatečně zhodnotil jednotlivé skutečnosti a tím pádem vyšel z nesprávně zjištěného skutkového stavu, takže došlo k nesprávnému skutkovému a právnímu posouzení věci. Stěžovatelka namítá, že požádala o ustanovení advokáta a doložila, že nemá dostatek prostředků na zaplacení právního zástupce, navíc tato skutečnost i dostatečně vyplývá z toho, že předmětem sporu je odejmutí sociálních dávek, které způsobilo, že stěžovatelka nemá v současné době žádný příjem a navíc je její zákonnou povinností hradit zdravotní pojištění ve výši 1080 Kč měsíčně. Nadto stěžovatelka uvádí, že je předlužena. Stěžovatelka uvádí, že dle jejího názoru je podstatou institutu bezplatného ustanovení advokáta nedostatek prostředků na zaplacení a vlastnictví majetku, ze kterého nemá účastník ekonomickou výhodu nehraje roli. Pozemky, které stěžovatelka vlastní, jsou přitom dle jejího tvrzení neprodejné. Stěžovatelka se je již jednou neúspěšně pokusila prodat v celostátní inzerci.

Stěžovatelka také namítá, že městský soud v řízení v její věci „prokázal nečinnost“, když jednání ve věci nařídil za více než rok od podání žaloby. Nadto se stěžovatelka

domnívá, že městský soud napadeným procesním rozhodnutím záměrně znemožnil Nejvyššímu správnímu soudu zabývat se věcí meritorně, v čemž spatřuje též obcházení zákona. Dále stěžovatelka rozsáhle odkazuje na judikaturu Ústavního soudu, které přisuzuje precedenční charakter. Zejména stěžovatelka odkazuje na nálezy Ústavního soudu sp. zn. I ÚS 755/06 a sp. zn. Pl. ÚS 27/09, ze kterých má dle jejího názoru vyplývat povinnost státních orgánů se s ní smírně dohodnout. Stěžovatelka dále uvádí, že je v současné době bez přístřeší, bydlí v krmelci a v důsledku hladovění je v bezprostředním ohrožení života a v ohrožení vzniku nevratného a smrtelného poškození organismu. Dále stěžovatelka namítá nesprávné právní posouzení věci, která byla předmětem řízení před městským soudem, již v řízení před správním orgánem, a podrobně cituje některá ustanovení Ústavy České republiky a Úmluvy o ochraně základních práv a svobod. Stěžovatelka též rozvíjí úvahy o nezaměstnanosti v době hospodářské krize a o povinnosti státu poskytnout nezaměstnaným občanům hmotné zajištění. Stěžovatelka krom toho též rozsáhle zdůvodňuje, proč se domnívá, že k ní nemá vyživovací povinnost ve smyslu zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů již nikdo, pouze stát na základě zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Stěžovatelka uvádí, že je v hmotné nouzi a má sice schopnost se sama živit, ale nemá možnost se sama živit. Stěžovatelka též poukazuje na dle jejího názoru nelogickou úvahu správního orgánu ve správním řízení spočívající v tom, že děti mají právo se podílet na životní úrovni svých rodičů a také na to, že aktivně řeší svoji nepříznivou situaci tím, že se domáhá poskytnutí hmotného zajištění v nezaměstnanosti soudní cestou, přičemž poskytnutí tohoto hmotného zajištění by pro ni též znamenalo zdroj prostředků použitelných pro aktivní hledání zaměstnání. Stěžovatelka se dále odvolává na právo „šaríja“, z něhož též odvozuje původ některých ustanovení Listiny základních práv a svobod. Stěžovatelka dále odkazuje na nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 27/09, kde je podle jejího názoru precedenčně zakotveno, že soudce (a analogicky také správní orgán) je limitován přírodními zákony a zdravým rozumem a dovozuje, že se správní orgán v jejím případě zdravým rozumem neřídil, když ignoroval při svém rozhodnutí nebezpečí vyhladovění, které jí hrozí. Stěžovatelka dále namítá, že v jejím případě je porušen zákaz mučení a jiného nelidského či ponižujícího zacházení, když je nucena bydlet v krmelci bez výživy (opakovaně v této souvislosti odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 Ads 7/2005). Stěžovatelka dále analyzuje svoji kauzu z pohledu historického, přičemž rozsáhle zdůvodňuje analogii své kauzy s románem Klavdivo na čarodějnice, údajným soudním precedentem z roku 1671 vydaným v Marylandu v Severní Americe a Bílou Horou. Stěžovatelka k tomu uvádí, že s touto její argumentací se žalovaný dostatečně nevypořádal a dále uvádí, že žalovaný se řádně nezabývá podstatou sporu. Stěžovatelka též cituje Evropskou sociální chartu a uvádí své názory o významu tohoto předpisu pro její kauzu. Stěžovatelka dále aplikuje na projednávanou věc některá pravidla římského práva a uvádí četné citace římskoprávních latinských parémií. Stěžovatelka též upozorňuje, že vzhledem ke kontrolní funkci soudního řízení je nyní na Nejvyšším správním soudu, aby dal podnět k zahájení hloubkové kontroly na správních orgánech a dotčených soudech, a upozorňuje, že bude svá práva dále vymáhat všemi dostupnými právními prostředky.

Městský soud po podání kasační stížnosti postupoval ve smyslu § 108 odst. 1 s. ř. s. a předložil kasační stížnost s příslušnými spisy Nejvyššímu správnímu soudu.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného usnesení (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), a je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadené usnesení vzešlo (§ 102 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud dále podotýká, že v řízení u Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu (příp. městského soudu) o zamítnutí žádosti o ustanovení zástupce není podle judikatury Nejvyššího správního soudu nedostatek právního zastoupení důvodem pro odmítnutí kasační stížnosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 Azs 27/2004 - 41 ze dne 28. 4. 2004, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 486/2005, www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud následně přistoupil k meritornímu posouzení kasační stížnosti. Kasační stížnost byla podána proti usnesení městského soudu o neustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti stěžovatelky podané proti předcházejícímu meritornímu rozhodnutí městského soudu. Předmětem řízení o nyní posuzované kasační stížnosti stěžovatelky je otázka, zda stěžovatelka má za dané situace nárok na ustanovení zástupce. Nejvyšší správní soud tedy nemůže brát zřetel na námitky stěžovatelky směřující proti postupu městského soudu, případně správního orgánu, při rozhodování v meritu věci napadené jinou kasační stížností stěžovatelky. Proto se Nejvyšší správní soud zabýval zejména námitkou stěžovatelky, že podstatou institutu bezplatného ustanovení advokáta je nedostatek prostředků na zaplacení a vlastnictví majetku, ze kterého nemá účastník ekonomickou výhodu nehraje roli, a že pozemky, které stěžovatelka vlastní, jsou neprodejné. Dále se Nejvyšší správní soud také zabýval námitkou stěžovatelky, že požádala o ustanovení advokáta a dostatečně doložila, že nemá dostatek prostředků na zaplacení právního zástupce, přičemž tato skutečnost navíc i dostatečně vyplývá z toho, že předmětem sporu je odejmutí sociálních dávek.

Podle § 35 odst. 8 první věta s. ř. s. navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát. Z tohoto ustanovení zákona tedy vyplývají dvě podmínky při jejichž kumulativním naplnění může být navrhovateli zástupce ustanoven. Druhou podmínku lze v projednávané věci považovat za splněnou, neboť stěžovatelka žádala o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti, kde je s ohledem na ust. § 105 odst.2 s. ř. s. zastoupení obligatorní.

Prvá podmínka je blíže upravena ust. § 36 odst.3 s. ř. s., který stanoví, že účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Splnění této podmínky je třeba při rozhodování o žádosti o ustanovení zástupce zkoumat vždy, i když je dané řízení od soudního poplatku ze zákona osvobozeno. Soud při rozhodování o přiznání individuálního osvobození od soudních poplatků nepostupuje z úřední povinnosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 7 Azs 343/2004 ze dne 25. ledna 2005, www.nssoud.cz). V návaznosti na to je nutno též konstatovat, že právní úprava individuálního osvobození od soudních poplatků současně neukládá soudu povinnost, aby sám za navrhovatele vyhledával další skutečnosti, které měly charakterizovat nedostatek

jeho prostředků. (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Afs 5/2003 - 54 ze dne 30. 3. 2004, www.nssoud.cz). Navrhovatel, který žádá ustanovení zástupce je tedy stejně jako navrhovatel žádající osvobození od soudních poplatků, zatížen břemenem tvrzení a břemenem důkazním. Z toho vyplývá, že pokud chce být navrhovatel v této otázce procesně úspěšný, musí jednak uvést, v čem spatřuje svůj nedostatek prostředků, který dle jeho názoru vede k tomu, že nemůže soudní poplatek uhradit, a jednak takové tvrzení řádně doložit. V projednávané věci stěžovatelka v řízení před městským soudem do formuláře potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, který vyplnila, vůbec neuvedla, že vlastní celkem deset nemovitostí – pozemků v k. ú. Kosice a Písek u Chlumce nad Cidlinou. Tato skutečnost byla poté městským soudem zjištěna jednak z jeho úřední činnosti a jednak dotazem na příslušný katastrální úřad. Stěžovatelka proto také v řízení před městským soudem ani netvrdila neprodejnost jí vlastněných nemovitostí, takže tato okolnost pak ani nemohla být v řízení před městským soudem předmětem dalšího dokazování. Kromě toho stěžovatelka tímto svým záměrným opomenutím do značné míry snížila věrohodnost údajů, které uvádí o své majetkové situaci. Za zásadní však Nejvyšší správní soud považuje neúplnost údajů uvedených v Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech. (Je třeba uvést, že neuvedení vlastnictví pozemků ve formuláři Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech bylo stěžovatelce vytčeno již v předchozích řízeních - např. v řízení vedeného u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 6 Ads 97/2008 - stěžovatelka však opětovně pozemky ve formuláři Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech neuvádí. Zde je třeba poznamenat, že pokud chtěla tvrdit neprodejnost pozemků, pak mohla tuto skutečnost uvést v části X. formuláře Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech - „Jiné okolnosti, které by mohly mít vliv na osvobození“, aby otázka reálné prodejnosti mohla být případně dále zohledněna, či prokazována. Stěžovatelka však vlastnictví pozemků opět - přes dřívější neúspěšnost z důvodu uvedení neúplných údajů - ve formuláři potvrzení vůbec neuvedla).

Za těchto okolností tedy nelze spatřovat pochybení v postupu městského soudu v tom, že se po zjištění, že stěžovatelka vlastní pozemky, které neuvedla ve formuláři potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech dále nezabýval z vlastní iniciativy reálnou likviditou stěžovatelkou vlastněných pozemků. Nelze také přisvědčit názoru stěžovatelky, že její nemajetnost dostatečně vyplývala z toho, že předmětem předcházejícího řízení před městským soudem bylo odejmutí sociálních dávek. I v takových případech je totiž ust. § 36 odst.3 věta první s. ř. s. navrhovateli, který žádá o ustanovení zástupce, uložena povinnost tvrzení a povinnost důkazní ohledně jeho majetkových poměrů; zákon pro tyto případy žádnou výjimku nestanoví.

Nejvyšší správní soud též konstatuje, že ve správním řízení soudním se uplatňuje zásada koncentrační. Proto, jak stanoví ust. § 104 odst.4 s. ř. s., kasační stížnost není přípustná, opírá-li se jen o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Dále podle ust. § 109 odst.4 s. ř. s. Nejvyšší správní soud nepřihlíží při rozhodování o kasační stížnosti ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí. V projednávané věci stěžovatelka (ač mohla) vůbec netvrdila neprodejnost svých pozemků v řízení před městským soudem a tvrdila ji až v řízení o kasační stížnosti. Její kasační stížnost tedy

nemůže být procesně úspěšná, jelikož se opírá pouze o námitky neuplatněné v řízení, ve kterém bylo kasační stížností napadené rozhodnutí vydáno.

Nejvyšší správní soud dodává, že dalšími námitkami uváděnými stěžovatelkou v její kasační stížnosti se nezabýval, neboť se nevztahovaly k otázce, která byla předmětem řízení o této kasační stížnosti.

S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná a rozhodl tedy o kasační stížnosti tak, že ji v souladu s ust. § 110 odst.1 s. ř. s. zamítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatelka v řízení úspěch neměla, proto jí nevzniklo právo na náhradu nákladů řízení a žalovaný na jejich náhradu nemá podle § 60 odst. 2 s. ř. s. právo (ostatně mu žádné náklady s tímto řízením nevznikly).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. září 2010

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda

senátu